

Språkutviklende undervisning på Groruddalen skole

Cathrine Orkelbog (Groruddalen
ungdomsskole)

Anne Cathrine Thurmann-Moe (OsloMet)

DEKOMP - satsningen

- «Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i grunnskole og videregående skole skal bidra til at alle skoleeiere gjennomfører kompetansetiltak i samarbeid med universitet og høyskoler».
- «Kompetanseutvikling skal være basert på lokale analyser og faglig dialog med universitet eller høyskole. **Tiltakene skal bidra til kollektiv kompetanseutvikling som utvikler hele skolen**»
- Oslo kommune som skoleeier har inngått samarbeid og partnerskap med OsloMet om prosjektet **Språkutviklende undervisning i alle fag - et andrespråkperspektiv.**

Oslo kommune
Utdanningsetaten

OSLOMET

Gamze Gursel

Groruddalen skole

- Åttende til tiende trinn
- 250 elever, 50 ansatte
- Sammensatt elevgruppe: 3-4 per klasse som har norsk som morsmål.
- Noen er født og oppvekst her, andre har nettopp kommet, andre igjen har bodd her ganske lenge.
- 60- 70 språk.
- 60% har vedtak om særskilt norskopplæring.

Hvor var vi?

- Fortvilte lærere:
"Elevene våre kan ikke lese“.
- Svake resultater på
Nasjonale prøver.
- Hva er det med lesing
som er så vanskelig for
våre elever?

Problemstilling og tiltak

- Nasjonale prøver ikke med noen handlingsplan.
- Pedagogisk utviklingsarbeid: lesing i alle fag, alle lærere er leselærere.
- Literacy-perspektivet som innegang til arbeid med leseutvikling.
- Behov for analyse og problemsforståelse.

- Lærerne mener at elevene egentlig ikke kan lese.....
- Stemmer dette?
- Og hva innebærer det å “kunne lese”.....?

The Simple View of Reading

Lesing = avkoding x forståelse

Leseforståelse = leseteknikk x muntlig
språkforståelse

(Gogh & Tunmer, 1986)

Lesekartlegging på 8 trinn

- Avkoding: Ordkjedetesten
- Forståelse: Setningsleseprøven - S40

- Resultatene viste at elevene generelt skåret like godt eller bedre enn gjennomsnitt for alderen når det gjaldt avkoding, men litt under gjennomsnitt når det gjaldt leseforståelse.

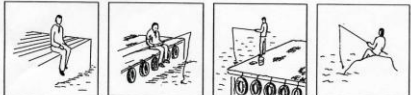
Gruppeprøve trinn 4-10 BOKMÅL

SETNINGSLESEPRØVEN (S-40)

Navn: _____ Gutt () Jente ()
Testdato: _____
Skole: _____ Trinn: _____
Testleder: _____
Korrekte svar: _____ Stanineskåre: _____

ØVINGSOPPGAVER

A Gutten sitter på kaien og fisker.

B Rundt hytta er det mange store trær og steiner, og en liten vei går fra hytta ned til sjøen.

©Logometrica AS -1-

ORDKJEDETESTEN

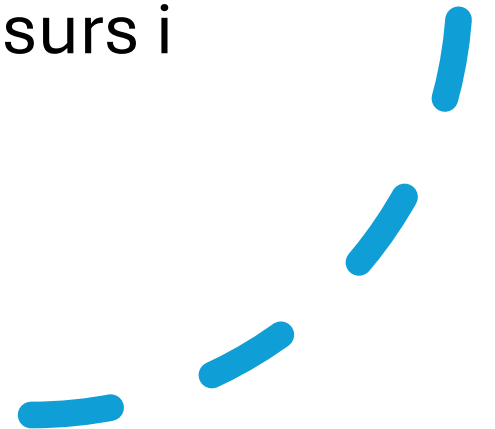
hermåuke	gåbil	morsli	kortfer	brovi	3
bakhav	fikkj	eg	årdemny	luft	6
blenytt	medøks	uthvamyehun	brunkomsynalt		9
ordpilved	hvem	vannfåsnøby	nedhåndfrusmør		13
hvorthjemgikk	hatt	husgradjordså	selvbilmestang		15
kremungebå	tnøkkel	stedtokfra	under	radballmataldri	18
hvermelksamme	eape	veigjervarkirke	rettnåhvisrik		21
avstoppgultann		treoverlivse	enkaffeinngran		24
silkhantidjul		mindresolteltis	sittløgsvære		27
mergjortbein	fre	stårfolk	takvære	surminstfrik	30

Leseforståelse i fokus

Elevene kan lese, teknisk sett, men har problemer med å forstå tekstene de leser....

HVA GJØR VI MED DET?

- Bevisstgjøre lærerne
- Fokus på begreper
- Utnytte flerspråklighet som ressurs i leseundervisningen.

Alle lærere er
leselærere!

Forberedelsesoppgave til lærerne

«Velg en fagtekst for trinnet i ditt fag. Les først selv teksten og merk av ord du tror elevene dine vil ha problemer med å forstå. Del ut samme tekst i klassen og la elevene gjøre det samme. Vurder resultatene og forbered deg på å dele med kollegaer»

Gruppearbeid i fellestiden

- Lærere i fagteam presenterer resultatene for hverandre og drøfter språklige utfordringer i eget fag

Hva gjør tekstene vanskelige?

Gjennomgang av elevenes understrekinger tyder på at mange forhold påvirker elevenes tekstforståelse :

- Sammensatte ord
- Ukjente egennavn
- Ord i fremmed kontekst
- Orddeling ved linjeskift
- Ulike betegnelser på samme aktør i teksten
- Metaforer

Røtter og føtter

Å vokse opp handler om å finne sin vei i mylderet av muligheter, forventninger og krav.

Vi mennesker har både røtter og føtter når vi utvikler oss.

Det betyr at vi har tradisjoner og historie som former oss(røtter) , men også føtter til å bevege oss i andre retninger enn det røttene kanskje skulle tilsi.

Erfaringer

- **Lærerne treffer ganske godt!.....men elevene streker også under mange ord lærerne ikke har forutsett**
- **Underrapportering?**
- **Hvorfor?**

Lærer 10 trinn
samfunnsfag:

«Elevene forstår ikke ord som for eksempel

- Hensikt
- Formidle
- Drøft
- Gjør rede for»

Lærer 9. trinn,
samfunnsfag: «De som er flinkest til å lese streker under flere ord enn de som er svakest...»

Lærer 8. trinn , norsk.
«Vi tror elevene underrapporterer»

Konsekvenser av analysen:

Analysen ga retning for utviklingsprosessen:

- Bruke begrepsutviklende undervisning for å støtte leseutvikling.
- Utnytte flerspråklighet som ressurs i leseundervisningen.

Fokusord på tvers av fag:

- “Valg, konsekvens, bærekraft, utvikling”.
- Forforståelse av begrepet.
- Ordene i flere kontekster og fag.

- Hva er ordet på andre språk?
- Engasjere foreldrene.

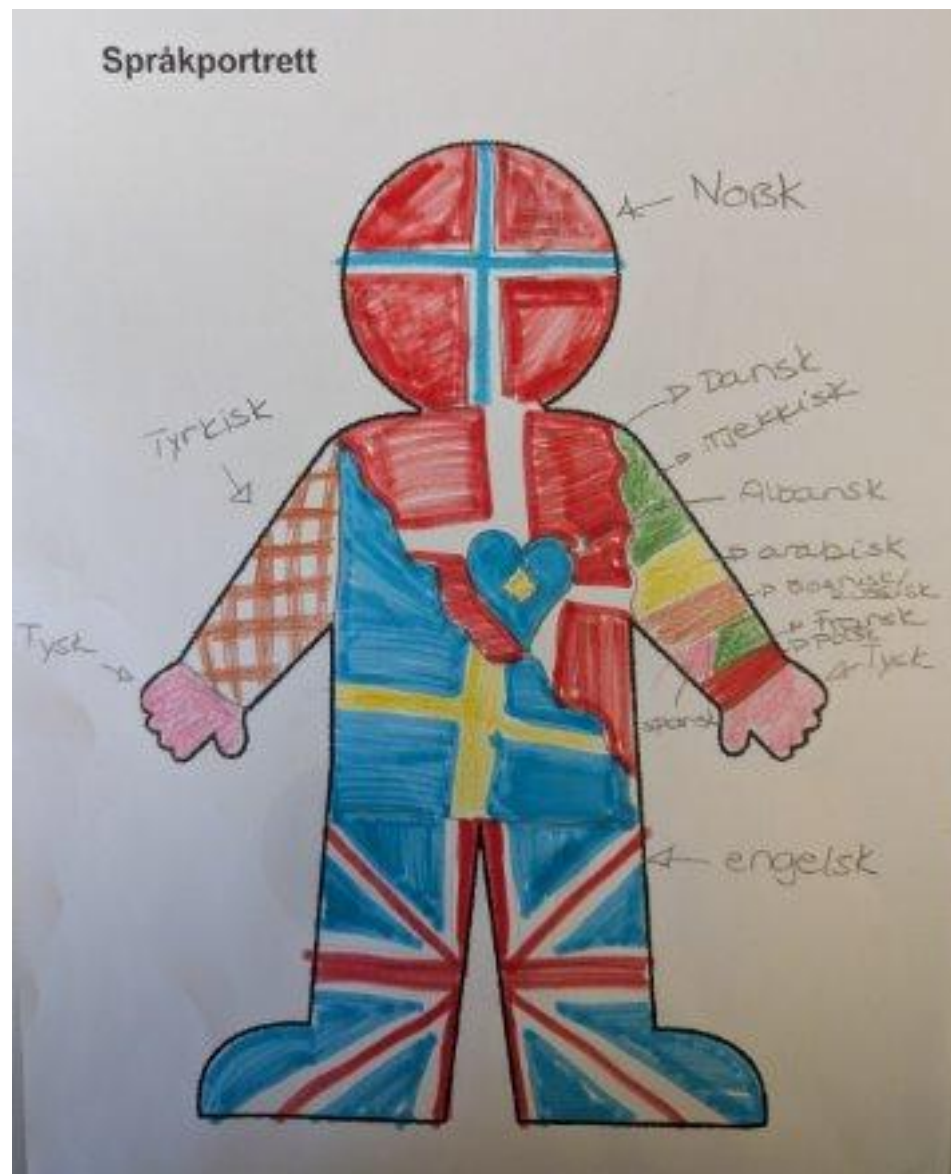
Tverrfaglig arbeid med begeper i kunst og håndverk

- Et “emne” er ikke bare et “emne”.
- Hvordan vi tilnærmer oss et begrep fra ulike vinkler.
- Hva begrepet kan være på ulike språk.

Flerspråklighet som ressurs i leseutvikling:

- Språkportrett brukes ofte i forbindelse med utforskning av identitet – men her også i forbindelse med leseutvikling.
- Språkportrettet løfter fram elevenes ressurser.
- Flerspråklighet i arbeid med begreper: Hva er norske begrepet på de andre språkene du snakker?

Oppsummering:

- OsloMet/NAFO tilbød noe vi selv ikke hadde.
- Skolen som reell bidragsyter.
- Tilbakemeldingene fra lærerne: høy grad av relevans for utfordringene vi har. Meldte om godt læringsutbytte for elevene og seg selv.
- Positive tilbakemeldinger fra elever og foreldre.
- Reell kompetanseutvikling for lærerne.

Elevene fikk i lekse å reflektere over begrepene sammen med familien – hva kan begrepene være på andre språk?

10. Følte du som forelder at eleven lærte noe av hjemmeleksen? Du kan skrive ja eller nei og gi forklare litt i feltet under.

27 Svar

19	anonymous	Ja, Hun likte å snakke om det på morsmål, og spurte hva de betyr.
20	anonymous	ja, jeg følt at min sønn lærte noe av det
21	anonymous	ja, men det ble vanskeligere på engelsk, når eleven ikke hadde full kontroll på begrepene på norsk.
22	anonymous	Ja, jeg som en forelder lærte litt ut av det eleven snakket og forklarte om.
23	anonymous	Ja, det var gøy å bli involvert
24	anonymous	Ja vi synes det var lærerikt

Relasjonen mellom deltagerskole og fagmiljø:

- Tilbød noe lærerne ikke hadde: analyse, hjelp til å avklare, presisere.
- Reell kompetanseutvikling for lærerne
- Deltagerskolen må oppleve seg selv som relevant også.

Lærernes evaluering:

- Er fokuset på leseforståelse og begrepsutvikling relevant for de utfordringene vi har med lesing ved Groruddalen?

- Er fokuset på flerspråklighet relevant for de utfordringene vi har med lesing ved Groruddalen?

- Vurdering av elevenes læringsutbytte av implementeringen etter et mer systematisk arbeid med lesing:

